

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Факультет іноземної філології
Історичний факультет

СХОДОЗНАВСТВО. АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Тези доповідей
I Міжнародної науково-методичної конференції
20 березня 2020 р.*

Харків – 2020

УДК 81'243
ББК 81.2
С91

Укладачі: Н.В. Руда, Л.М. Ямпольська

Організаційний комітет конференції:

І.Ф. Прокопенко – академік НАПН України, доктор педагогічних наук, ректор (голова);

Ю.Д. Бойчук – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи ХНПУ імені Г.С. Сковороди (заступник голови);

Хошіно Юічі – Другий секретар Посольства Японії в Україні (заступник голови).

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Тези доповідей I Міжнародної науково-методичної конференції, 20 березня 2020р. – Х. : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020. – 258 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 4 від 15.06.2020р.

До збірника увійшли тези доповідей, присвячені проблемам східної філології, освіти та виховання, методики викладання сходознавчих дисциплін, перекладу, літературознавства, історії, економіки, політики, соціуму країн Сходу. Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних та історичних спеціальностей.

Видано за рахунок укладачів

©Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
© Н.В. Руда, Л.М. Ямпольська

ЗМІСТ
ФІЛОЛОГІЯ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

Криворучко С.К. Метафоричність у романі Мо Яня 莫言 «Великі груди, широкі сідниці» 丰乳肥臀.....	8
Санатуллах Басам. Історичні передумови розвитку перської мови (تاریخی پیشینه) (فارسی زبان).....	10
Бикова І.А., Скразловська І.А. Символічне значення кольорів в культурі народів Сходу.....	13
Жукова К.Є. «Мислення через ієрогліфи» - феномен традиційної культури Китаю.....	15
Завгородня О.С. Епічна поема Абулькасіма Фірдоусі «Шах-Наме».....	16
Секіна Н.Д. Стилiстично-емоційна забарвленість гендерно маркованих фразеологізмів.....	19
Ван Сяоцянь. Проблема перекладу класических китайських текстів на мови країн Заходу.....	20
Ажнина Л.А. Особливості транслітерації деяких китайських імен власних.....	21
Ковальова В.В. Фонетичні особливості шанхайського діалекту.....	23
Коляда А.В. Особливості використання пекінізмів на лексичному рівні у п'єсі Лао Ше «Чайна».....	24
Мілова Д.І. Аспекти китайських дієслів у відображенні української мови.....	27
Проша О.Є., Мараховська О.В. Іранська каліграфія.....	28
Ситнікова В.А. Функціонування графеми «доц» у складених ієрогліфах.....	29
Субота І.А. Образ минулого у новелах Лейли аль -‘Усман.....	32
Сусленко А.М. Особливості походження іранських прізвищ.....	34
Фотеску І.В. Проблематика використання наголосу мови та складу в сучасній японській мові.....	35
Шапаренко Е.Е. Стилiстичні особливості китайських текстів публіцистичного стилю.....	37
Юрченко М.Е. Відмінності між японським і українським діловим листуванням.....	38

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СХІДНИХ МОВ

Руда Н.В. Аналітичне читання як один з засобів формування китайськомовної компетентності студентів.....	40
Ахмад О.Р. Кейс-метод (Case Study) як форма інтерактивного навчання арабської мови.....	41
Компанієць О.В., Баличева В.М. Використання гаджетів та досягнень новітніх технологій при вивченні івриту.....	43
Андрєєва Ю.В. Дослідження мотивації студентів до вивчення китайської мови та методи її підвищення.....	44
Копилова Н.А. Переваги навчання китайської лексики у середній школі за допомогою наочних засобів навчання.....	47
Локшина Ю.Г. Методика викладання японської мови як дисципліна вільного вибору студентів.....	48
Подгорний Г.В. Спецкурс «Вступ до сходознавства» в гімназії.....	50
Сегеда Ж.П. Література Японії в освітньому процесі Київської гімназії східних мов №1.....	53
Ткаченко О.І. Науково-педагогічні підходи до навчання китайської мови учнів Київської гімназії східних мов №1.....	55
Дмитрієва А.В. Порівняльний аналіз підручників «DISCOVER CHINA» та	

Жовтий (*sarı*) мав неоднозначні смислові конотації в тюркській культурі. Як зазначає турецький дослідник Решат Генч, золотий відтінок жовтого кольору (*altın sarısı*) уособлював багатство, правління, вченість, центр світу (6, с. 32). За часів Ченгіз-хана жовтий став символом державності: ставка Бату-хана називалася *Sarı Ordu* (*Жовта Орда*), що згодом була перетворена на *Altın Ordu* (*Золота Орда*). Назва Алтайських гір, які вважаються священними серед шаманів, походить від двох слів: *алтин* (*altın*) - «золотий» і *тай* (*tağ*) - «гора».

З іншого боку, у тюркських епосах жовтий колір був символом хвороби та нещастя. У тюркських казках жовтий дракон уособлював підозру та погані почуття, а казковим героям, щоб довести свою силу та мужність, доводилось боротися з цією твариною. Однак жовтий часто використовувався в описах природи та весняних квітів.

Ключовим культурним значенням жовтого кольору в Китаї є його імператорське призначення. *Хуанді* – так звали легендарного Жовтого імператора. А словосполучення *huang rao jia shen* – «носити жовтий одяг», означає визнати, що людина зійшла на трон. Китайські імператори жовтий колір використовували виключно для себе, а сторонніх, що наважувалися його носити, негайно засуджувати до смерті. У Японії жовтий колір теж є кольором золота і влади, тому тільки верховній знаті належало носити одяг подібних відтінків. Крім того, жовтий колір символізує щирість і відкритість людини, грім, блискавку і землю.

Як бачимо, порівняльний аналіз шести основних кольорів в турецькій, японській і китайській мовах показує як загальні, так і специфічні риси в символіці цих давніх, самобутніх культур. Однак цей огляд не претендує на відображення всієї повноти проблем, пов'язаних з вивченням символіки кольорів, але ще раз доводить, що колоративи можуть бути культурними маркерами.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Berlin, V.-Kay P. Basic Colour Terms: Their Universality and Evolution. – University of California Press. – 1991.
2. Левченко А.О. Конотативні значення назв кольорів у японської мові // Проблеми сходознавства в Україні. – Харків, 2005. – С.69–73.
3. Heyet C. Türklerin Tarihinde Renklerin Yeri, Nevruz ve Renkler // Türk Dünyasında Renkler İkinci Bilgi Şöleni Bildirileri, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları. – Ankara, 1996. – Електронний режим доступу: www.akmb.gov.tr.
4. Габышева Л.Л. Слово в контексте мифопоэтической картины мира (на материале и языке культуры якутов) // Автореферат диссертации. – Институт высших гуманитарных исследований Российского государственного гуманитарного университета. – М., 2003.
5. Üster M. Y. Türk Mitolojisinde Al Rengi. – Електронний режим доступу: www.blogcu.com.
6. Genç R. Türk İnanışları İle Milli Geleneklerinde Renkler ve Sarı, Kırmızı, Yeşil. – Ankara, 1997.

«МИСЛЕННЯ ЧЕРЕЗ ІЄРОГЛІФИ» - ФЕНОМЕН ТРАДИЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ КИТАЮ

Жукова Катерина Євгенівна, к.ф.н., доцент кафедри східних мов
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Багато лінгвокультурних явищ традиційної і сучасної культури Китаю тісно пов'язані з ієрогліфічною писемністю. Серед найбільш відомих та поширених можна навести ієрогліфічні загадки, парні написи з використанням прийому розбивання та з'єднання ієрогліфа, акровірши та інше. В своїй роботі 汉字修辞研究 Цао Шичжу проаналізував 9 різних стилістичних прийомів, що зустрічаються в художній літературі,

або навіть будуються окремі жанри. До ієрогліфічних прийомів відносять такі стилістичні прийоми, як розбиття, складання ієрогліфів, додавання і скорочення рис, запозичення форми, використання ієрогліфів з однаковими графемами. У таких прийомах на перший план виходить саме форма, написання, структура ієрогліфа, його ж вимова, читання виконує другорядну роль [1, 8-9]. Особливістю цих прийомів є те, що для більшої виразності мовлення використовується написання і структура ієрогліфа. Такі стилістичні прийоми звичайно використовують саме написання знаку і не пов'язані з семантикою слова. Характерною рисою прийомів є те, що, хоча вся фраза може бути вимовлена, прочитана, кожен ієрогліф зберігає своє читання, саме форма, написання ієрогліфа виконує провідну роль.

Такі стилістичні прийоми, як розбиття, складання ієрогліфів, додавання і скорочення рис, запозичення форми, використання ієрогліфів з однаковими графемами вимагають від читача або слухача знання ієрогліфічної культури Китаю. Незнайомі з ієрогліфічною культурою люди, неграмотні люди, йдеться і про китайців і про іноземців не зможуть зрозуміти значення висловлювання. [1, 10-16]. Таке мислення дозволяє ієрогліфічним стилістичним прийомам використовуватися в усному мовленні.

Прикладом є широке використання в повсякденному житті прийому розкладання ієрогліфа задля спрощення комунікації. Це уточнення написання прізвища 我姓李, 木子李, або знайоме всім, хто вивчає китайську, уточнення 白勺的, 双人得, 土也地

Доказом існування ієрогліфічного мислення вважаємо описаний в творах процес пошуку необхідного для стилістичного прийому ієрогліфа. У таких випадках герой підбирає ієрогліф, щоб, наприклад, скласти загадку виключно виходячи із його структури та складових графем. Гарним прикладом пошуку потрібного ієрогліфу є анекдот про двох чоловіків з прізвищами 李 та 姜. У першого народжувалися лише доньки, а у другого лише сини. Другий часто називав першого 老木 (стара деревина) і той довго не міг зрозуміти чому. Проте згодом зрозумів: з його прізвища прибрали графему 子 (син). Наступного дня, коли зустрів свого друга, він привітався з ним 老羊, 你好! (Добрий день, старий баран!), прибравши з прізвища опонента графему 女 (донька) а потім пояснив: «Ти сміявся, що в мене немає синів, а я посміявся, що в тебе немає доньок!». Як ми бачимо, другий чоловік довго шукав причину, чому ж його так називають, а потім знайшов спосіб помститися. Цей анекдот ілюструє і можливість ієрогліфічних прийомів, їх застосування у повсякденному житті, а також те, що ієрогліфічні стилістичні прийоми існують і в писемному і в усному мовленні.

Слід зазначити, що на сьогодні далеко не всі крайові графеми можуть вживатися самостійно. В результаті реформи писемності в 20 ст змінилося написання деяких графем та ієрогліфів, що в деяких випадках ускладнює сприйняття навіть для китайців. Сприйняття ієрогліфічних стилістичних прийомів ускладнено для не носіїв мови, адже для них є неможливим мислення через ієрогліфи, а така мовна гра в більшості випадків не перекладається, за винятком художньої літератури де в примітках можуть бути надані коментар та роз'яснення.

Тож формування в специфічного «мислення через ієрогліфи», яке дозволить сприймати традиційну ієрогліфічну культуру Китаю вважаємо важливим завданням студентів, що вивчають китайську мову.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 曹石珠. 汉字修辞研究. / 曹石珠. – 长沙: 岳麓书社, 2006. – 269 页.

ЕПІЧНА ПОЕМА АБУЛЬКАСИМА ФІРДОУСІ «ШАХ-НАМЕ»

*Завгородня Олена Сергіївна, викладач кафедри східних мов
Харківський національний університет імені Г.С. Сковороди*

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Тези доповідей
I Міжнародної науково-методичної конференції

Відповідальний за випуск: (Руда Н.В.)

Комп'ютерна верстка: Петрищева О.В.

Коректор: Коробкіна І.М.

Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності несуть автори

Підписано до друку Формат Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний. Ум. друк. арк.
Обл.-вид. арк. Зам № Тираж прим. Ціна договірна.